

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Vesienhoitolainsäädännön muutokset ja EU:n oikeuskäytäntö

**Antti Belinskij, Itä-Suomen yliopisto ja Suomen ympäristökeskus Syke
SYS ry:n ajankohtaispäivä 12.9.2024, Helsinki**

Työryhmämietintö 2.10.2023 – viittaukset EU:n oikeuskäytäntöön

- Weser-tuomio C-461/13
  - Ympäristötavoitteet luvituksessa
- Land Nordrhein-Westfalen C-535/18
  - Pohjavesien ympäristötavoitteet
- Association France Nature Environnement C-525/20
  - Tilan lyhytaikainen heikentyminen
- C-346/14 Schwarze Sulm
  - Poikkeaminen ympäristötavoitteista

Weser-tuomio C-461/13

- VPD:n nojalla ei saa ilman poikkeuksen soveltamista myöntää lupaa hankkeelle, joka voi aiheuttaa pintavesimuodostuman tilan huononemisen tai vaarantaa hyvän tilan tai hyvän ekologisen potentiaalin saavuttamisen
  - Tilan huononemista on jo yhden VPD:n liitteessä V tarkoitetun laadullisen tekijän tila huononee yhdellä luokalla
- KHO 2017:87 ja 2019:166
  - Ei vesilain tai ympäristönsuojelulain mukaista lupaa vesienhoidon ympäristötavoitteita vaarantavalle hankkeelle
- VesiPoke-hanke 2018: Tilatavoitteista ja poikkeuksista säätäminen
- HE-luonnos
  - VMJL: Vesien tilan tavoite, heikentämiskielto
  - VL ja YSL: Ympäristötavoitteet lupaedellytykseksi

Land Nordrhein-Westfalen C-535/18

- VPD:ssä tarkoitettuna pohjavesimuodostuman kemiallisen tilan huononemisena on pidettävä pohjavesidirektiivissä tarkoitettua laatunormin rikkomista tai siinä tarkoitettua raja-arvon ylittymistä
  - Kullakin seuranta-alueella mitatut arvot on otettava huomioon erikseen
- Ympäristölaatusuoritukset pohjaveden pilaantumisen ja puhdistustarpeen arvioinnissa (LaatuNOPPA) (Ekroos ja Räsänen)
  - Suomessa ei täytäntöönpanovajetta pohjaveden pilaamiskiellon ja päästökiellon vuoksi
- HE-luonnos
  - VMJL: Heikentämiskiello - ympäristölaatusuoritus ylittyy pinta- tai pohjavesimuodostumassa
  - VL ja YSL: Ei lupaa, jos hanke heikentämiskiellon vastainen

Association France Nature Environnement C-525/20

- VPD:n perusteella tulee ottaa huomioon ohjelman tai hankkeen lyhytkestoiset tilapäiset vaikutukset, ellei ole ilmeistä, että tällaisista vaikutuksista ei voi seurata vesimuodostuman "huononemista".
  - Tilapäinen huononeminen voidaan hyväksyä vain poikkeuksen perusteella
- Puharinen: Selvitys heikentämiskiellon ajallisesta ulottuvuudesta 2023
  - Erityisesti vesirakentamishankkeiden tilapäisten vaikutusten tarkempi selvittäminen, esim. Sierilän päätös KHO 2017:87; tarvittaessa poikkeuksen soveltaminen
- HE-luonnos
  - Perustelut, poikkeamisesta säätäminen

C-346/14 Schwarze Sulm

- Vesivoimahankkeen aiheuttama vesimuodostuman tilan huononeminen kuului vesipuitedirektiivin hankekohtaisen poikkeuksen soveltamisalaan.
  - Jäsenvaltioilla on harkintavaltaa erittäin tärkeän yleisen edun määrittämisessä
  - Uusiutuvan energian tuotanto ja unionin energiapolitiikka
- HE-luonnos: Ympäristötavoitteista poikkeaminen uuden hankkeen tai toiminnan vuoksi, jos
  - Hyvää tilaa ei saavuteta tai huononemista pystytään estämään fyysisten muutosten takia
  - Ekologinen tila erinomaisesta hyvään, kestävän kehityksen toimet
  - Haittojen minimointi, yleisen edun kannalta erittäin tärkeät syyt / yleiset hyödyt ylittävät ympäristölle ja yhteiskunnalla koituvat hyödyt, ei vaihtoehtoja
  - VL ja YSL: Poikkeamismahdollisuus lupamenettelyssä

Päätelmät

- Vesipuidedirektiivi EU:n oikeuskäytännössä
  - Sitovat ympäristötavoitteet, laajat poikkeukset
  - Poikkeaminen pilaantumisvaikutusten takia?
- Suomen nykyinen oikeustila
  - Sitovat ympäristötavoitteet oikeuskäytännössä
  - Syytä tarkentaa lainsäädäntöä ja liittää poikkeaminen lupamenettelyyn
- HE-luonnos
  - Päälinjat kunnossa, sääntely verraten tarkkaa
- Pohdittavaksi jäävät kysymykset
  - Lupien tarkistaminen, aluekohtaiset sääntelyratkaisut...

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kiitos!

uef.fi

